

Hobaneng ho le bohlokwa ho ba le seabo?

Ho ba le seabo ha setjhaba ke tshetso ya demokerasi e netefatsang hore baetsi ba melao ba mamela mantswe a batho ha ba etsa melao.

HLAHISA MAIKUTLO A HAO!

Ke mang ya tlamehang ho ba le seabo, ka mokgwa o jwang?

Batho bohle ba nang le thahasello le ba amehang, batho le mekgatlo e ipopileng e menngwa ho nka karolo ka:

- **Ho etsa ditlhaliso tse ngotsweng tse lebiswang ho Komiti ya Tshebetso ho tsa Bophelo bo Botle.** Ditlhaliso di tlameha ho romelwa ho Mongodi wa Komiti ya Tshebetso ho tsa Bophelo bo Botle, Mofs. Vuyokazi Majalamba pele ho **29 Pudungwana 2019.**

Aterese: 3rd floor, 90 Plein Street, Cape Town 8000

Imeile: vmajalamba@parliament.gov.za

Fekese: 086 694 3279

- **Ho ba teng dipitso tsa setjhaba:** Dipitso tsa setjhaba di tla tshwarelwa diprovenseng kaofela ho tloha ka la **25 Mphalane 2019** kahara bomasepala ba ditereke tse ngatanyana le ba ditoropo tse kgolokgolo naheng ka bophara.

Bakeng sa ho fumana lesedi le leng ka ditlhaliso le dipitso tsa setjhaba ka Bili, o ka ikopanya le Mongodi wa Komiti ya Tshebetso ho tsa Bophelo bo Botle, Mofs Vuyokazi Majalamba ho:

Mohala: (021) 4033770

Sele: 0837098522

Imeile: vmajalamba@parliament.gov.za

This pamphlet is available in all the official languages of South Africa.

Bili ya Inshoreense ya Bophelo bo Botle (NHI)

Bili ya Inshoreense ya Bophelo bo Botle

Bili ya Inshoreense ya Bophelo bo Botle (NHI)

Palamente ya Afrika Borwa e mema ditshwaelo ho tswa setjhabeng ka Bili ya Inshoreense ya Bophelo bo Botle ya Naha (NHI) (B 11-2019). Komiti ya Tshebetso ho tsa Bophelo bo Botle ya Seboka sa Naha, e sebetsa ho latela karolo ya 59 (1) ya Molaotheo, e batla ho tsamaisa ho nka karolo ha setjhaba ho etsweng ha melao le ditshebetso tse ding tsa Seboka le tsa dikomiti tsa sona.

Hobaneng Bili ya NHI?

Sepheo sa Bili ya NHI ke ho fana ka phihleleho e akaretsang ya tlhokomelo ya bophelo bo botle ho Maafrika Borwa jwalo ka ha ho bolelwa Molaotheong. Molaotheo o nka tlhokomelo ya bophelo bo botle e le tokelo ya botho ya mantlha. O bolela hore "bohle ba na le tokelo ya ho fumana ditshebeletso tsa tlhokomelo ya bophelo bo botle... mmuso o tlamela ho nka mehato e utlwahalang ya molao le e meng, e teng e fihlelehang, ho fihlela phumano e tswelang pele ya ditokelo tsena, mme ha ho motho ya ka hanelwang ho fumana kalafo ya bongaka ya tshohanyetso". Bili ya NHI e batla ho fihlela sena ka ho netefatsa hore:

- Ha ho motho ya hanelwang ka ditokelo tse boletsweng ka hodimo ka lebaka la boemo ba hae ba phedisano le ba moruo;
- Ho thehwa ha letlole le le leng la bophelo bo botle ba setjhaba le nang le disebediswa tse lekaneng ho rera le ho arabela ditlhoko tsa bophelo bo botle tsa setjhaba kaofela ka katleho, e seng ba mmalwa ba kgethilweng feela; mme
- Maikemisetso a mantlha ke ho fihlela Phano ya Bophelo bo Botle e Akaretsang (UHC).

Bili ya NHI keng mme e tla tswela Maafrika Borwa molemo jwang?

- Letlole la NHI le tla kenyelletsa Maafrika Borwa a mebala yohle, barui kapa bafutsana le badudi ba dutseng nako e telele ka molao.
- Ho tla ba le phule e le nngwe ya thuso ya ditjhelete tsa tlhokomelo ya bophelo bo botle bakeng sa bafani ba tlhokomelo ya bophelo bo botle ba poraefete le ba setjhaba ka ho tshwana.
- Ditjeo tsa tsamaiso ya tlhokomelo ya bophelo bo botle tseo ha jwale e leng tse turu ka ho fetisisa lefatsheng, di tla fokotswa.
- Ha batho ba etela dibaka tsa tlhokomelo ya bophelo bo botle ha ho ditefo tse tla lefshwa hobane NHI e tla lefella ditjeo tsa tlhokomelo ya batho ya bongaka ka tsela e tshwanang le ya mekgatlo ya thuso ya bongaka e etsetsa ditho tsa yona.

- NHI e tla fokotsa sekgeo sa maemo a tlhokomelo ya bophelo bo botle mahareng a barui le bafutsana.
- Maafrika Borwa ha a sa tla hlokwa ho nehela ka kotloloho mekgatlong ya bophelo bo botle ba bongaka ho fumana tlhokomelo ya bophelo bo botle e nang le boleng. Letlole la NHI le tla thuswa ka ditjhelete tse tswang:
 - ✓ makgethong a akaretsang,
 - ✓ Nehelo ya motho ya fumanang moputso o ka hodimo ho tjhelete e behilweng,
 - ✓ Dinehelo tsa kgwedi le kgwedi letloleng tse tswang ho basebetsi.
- Bahiri ba tla thusa Letlole la NHI ka ho netefatsa hore dinehelo tsa bahiruba ba bona tsa NHI di a bokellwa di be di tsamaiswe, ka mokgwa o tshwanang le wa dinehelo tsa UIF.
- Ho tla etsahalang ka ditho tsa mekgatlo ya thuso ya bongaka le bafani ba tlhokomelo ya bophelo bo botle ba poraefete?
- NHI ha e keke ya nkela Mekgatlo ya Thuso ya Bongaka sebaka, ditho di tla ba le bolokolohi ba ho tswela pele le mekgatlo ya tsona ya bongaka haeba di ntse di lakatsa ho etsa jwalo. Ha NHI e se e kene tshebetsong ka botlalo, seabo sa mekgatlo ya bongaka se tla fetoha hobane e tla fana ka tshireletso ya ditshebeletso tse sa buseletsweng ke Letlole la NHI.

NHI e keke ya dumella tefiso ya ditefo tse ngata haholo tse lefisiwang ha jwale, haholoholo dipetleleleng tsa poraefete. Bafani ba tlhokomelo ya bophelo bo botle ba poraefete ba keke ba dumellwa ho lefisa tjhelete e nngwe e bitswang tefommoho kamora hore Letlole la NHI le ba lefe.

